

Bruto domaći proizvod Crne Gore za 2019. godinu

Stopa realnog rasta bruto domaćeg proizvoda u 2019. godini iznosila je 4,1%.

U ovom saopštenju objavljuju se rezultati obračuna bruto domaćeg proizvoda (BDP-a) Crne Gore za 2019. godinu, po proizvodnoj i potrošnoj metodi, u tekućim i stalnim cijenama prema ESA 2010 metodologiji.

Bruto domaći proizvod Crne Gore u 2019. godini iznosio je 4 951 miliona eura, dok je u 2018. godini iznosio 4 663 miliona eura.

Bruto domaći proizvod po stanovniku u 2019. godini iznosio je 7 959 eura, dok je u 2018. godini iznosio 7 495 eura.

Tabela 1. Bruto domaći proizvod

	2018	2019
1. Bruto domaći proizvod u tekućim cijenama, mil. EUR	4 663	4 951
2. Stanovništvo, hilj.	622,2	622,0
3. Bruto domaći proizvod po stanovniku, EUR <i>3= (1/2)</i>	7 495	7 959
4. Bruto domaći proizvod u stalnim cijenama (cijene prethodne godine), mil. EUR	4 517	4 853
5. Realni rast BDP-a (%) <i>(BDP u stalnim cijenama tekuće godine / BDP u tekućim cijenama prethodne godine) x 100 - 100</i>	5,1	4,1
6. Nominalni rast BDP-a (%) <i>(BDP u tekućim cijenama tekuće godine / BDP u tekućim cijenama prethodne godine) x 100 - 100</i>	8,5	6,2
7. Deflator (%) <i>(BDP u tekućim cijenama tekuće godine / BDP u stalnim cijenama tekuće godine) x 100 - 100</i>	3,2	2,0

Tabela 2: Bruto vrijednost proizvodnje i bruto dodata vrijednost u tekućim cijenama, 2018. – 2019. godina

u hilj. EUR

Klasifikacija djelatnosti		Bruto vrijednost proizvodnje		Intermedijalna potrošnja		Bruto dodata vrijednost	
		2018	2019	2018	2019	2018	2019
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	515 240	519 596	201 307	203 055	313 933	316 541
B	Vađenje rude i kamena	97 999	114 360	47 565	52 601	50 434	61 760
C	Prerađivačka industrija	576 069	588 081	390 309	404 010	185 761	184 071
D	Snabdijevanje električnom energijom	360 386	351 854	196 211	200 634	164 175	151 220
E	Snabdijevanje vodom	108 818	120 892	32 523	37 715	76 295	83 178
F	Građevinarstvo	1 274 838	1 315 175	1 008 475	996 881	266 364	318 294
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	1 050 685	1 125 944	461 434	506 119	589 250	619 826
H	Saobraćaj i skladištenje	441 936	463 300	247 485	262 757	194 450	200 543
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	686 816	778 268	345 121	391 977	341 695	386 290
J	Informisanje i komunikacije	331 663	325 320	159 621	144 264	172 042	181 055
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	309 241	313 524	123 169	126 968	186 072	186 556
L	Poslovanje nekretninama	350 646	381 992	99 602	107 983	251 044	274 009
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	343 207	363 711	203 988	210 108	139 219	153 603
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	206 312	217 775	108 204	114 164	98 108	103 611
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	470 466	488 966	155 745	156 881	314 721	332 085
P	Obrazovanje	208 167	211 081	29 870	29 729	178 297	181 352
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	260 589	253 066	95 086	86 452	165 503	166 613
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	154 015	171 868	69 608	100 822	84 407	71 046
S+T	Ostale uslužne djelatnosti; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	73 733	85 595	29 366	34 902	44 367	50 693
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela
Ukupno		7 820 826	8 190 369	4 004 689	4 168 023	3 816 137	4 022 346
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode						846 993	928 371
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)						4 663 130	4 950 717

Tabela 3: Indeksi nominalnog rasta, struktura BDP-a i bruto dodata vrijednost u tekućim cijenama, 2018 - 2019. godina

Klasifikacija djelatnosti		Bruto dodata vrijednost (hilj. EUR)		Indeksi nominalnog rasta ¹	Struktura BDP- a (%)	
		2018	2019		2018	2019
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	313 933	316 541	100,8	6,7	6,4
B	Vađenje rude i kamena	50 434	61 760	122,5	1,1	1,2
C	Prerađivačka industrija	185 761	184 071	99,1	4,0	3,7
D	Snabdijevanje električnom energijom	164 175	151 220	92,1	3,5	3,1
E	Snabdijevanje vodom	76 295	83 178	109,0	1,6	1,7
F	Građevinarstvo	266 364	318 294	119,5	5,7	6,4
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	589 250	619 826	105,2	12,6	12,5
H	Saobraćaj i skladištenje	194 450	200 543	103,1	4,2	4,1
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	341 695	386 290	113,1	7,3	7,8
J	Informisanje i komunikacije	172 042	181 055	105,2	3,7	3,7
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	186 072	186 556	100,3	4,0	3,8
L	Poslovanje nekretninama	251 044	274 009	109,1	5,4	5,5
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	139 219	153 603	110,3	3,0	3,1
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	98 108	103 611	105,6	2,1	2,1
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	314 721	332 085	105,5	6,7	6,7
P	Obrazovanje	178 297	181 352	101,7	3,8	3,7
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	165 503	166 613	100,7	3,5	3,4
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	84 407	71 046	84,2	1,8	1,4
S+T	Ostale uslužne djelatnosti ; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	44 367	50 693	114,3	1,0	1,0
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela
Ukupno		3 816 137	4 022 346	105,4	81,8	81,2
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode		846 993	928 371	109,6	18,2	18,8
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)		4 663 130	4 950 717	106,2	100,0	100,0

¹ Indeks nominalnog rasta = (BDP u tekućim cijenama tekuće godine / BDP u tekućim cijenama prethodne godine) * 100

**Tabela 4: Bruto dodata vrijednost, u tekućim i stalnim cijenama,
2019. godina**

Klasifikacija djelatnosti		Bruto dodata vrijednost (hilj. EUR)		
		Tekuće cijene 2018	Tekuće cijene 2019	Stalne cijene 2019
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	313 933	316 541	307 086
B	Vađenje rude i kamena	50 434	61 760	57 297
C	Prerađivačka industrija	185 761	184 071	183 931
D	Snabdijevanje električnom energijom	164 175	151 220	149 799
E	Snabdijevanje vodom	76 295	83 178	80 156
F	Građevinarstvo	266 364	318 294	299 999
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	589 250	619 826	613 534
H	Saobraćaj i skladištenje	194 450	200 543	202 921
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	341 695	386 290	372 581
J	Informisanje i komunikacije	172 042	181 055	178 086
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	186 072	186 556	187 468
L	Poslovanje nekretninama	251 044	274 009	273 352
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	139 219	153 603	165 792
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	98 108	103 611	107 987
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	314 721	332 085	319 127
P	Obrazovanje	178 297	181 352	177 584
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	165 503	166 613	167 735
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	84 407	71 046	79 026
S+T	Ostale uslužne djelatnosti ; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	44 367	50 693	51 857
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela
Ukupno		3 816 137	4 022 346	3 975 317
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode		846 993	928 371	877 274
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD		4 663 130	4 950 717	4 852 591

Tabela 5: Bruto dodata vrijednost i struktura BDP-a u stalnim cijenama, 2019. godina

Klasifikacija djelatnosti		Bruto dodata vrijednost (hilj. EUR)	Struktura BDP-a (%)
		2019	2019
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	307 086	6,3
B	Vađenje rude i kamena	57 297	1,2
C	Prerađivačka industrija	183 931	3,8
D	Snabdijevanje električnom energijom	149 799	3,1
E	Snabdijevanje vodom	80 156	1,7
F	Građevinarstvo	299 999	6,2
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	613 534	12,6
H	Saobraćaj i skladištenje	202 921	4,2
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	372 581	7,7
J	Informisanje i komunikacije	178 086	3,7
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	187 468	3,9
L	Poslovanje nekretninama	273 352	5,6
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	165 792	3,4
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	107 987	2,2
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	319 127	6,6
P	Obrazovanje	177 584	3,7
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	167 735	3,5
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	79 026	1,6
S+T	Ostale uslužne djelatnosti; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	51 857	1,1
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela
Ukupno		3 975 317	81,9
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode		877 274	18,1
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (stalne cijene)		4 852 591	100,0

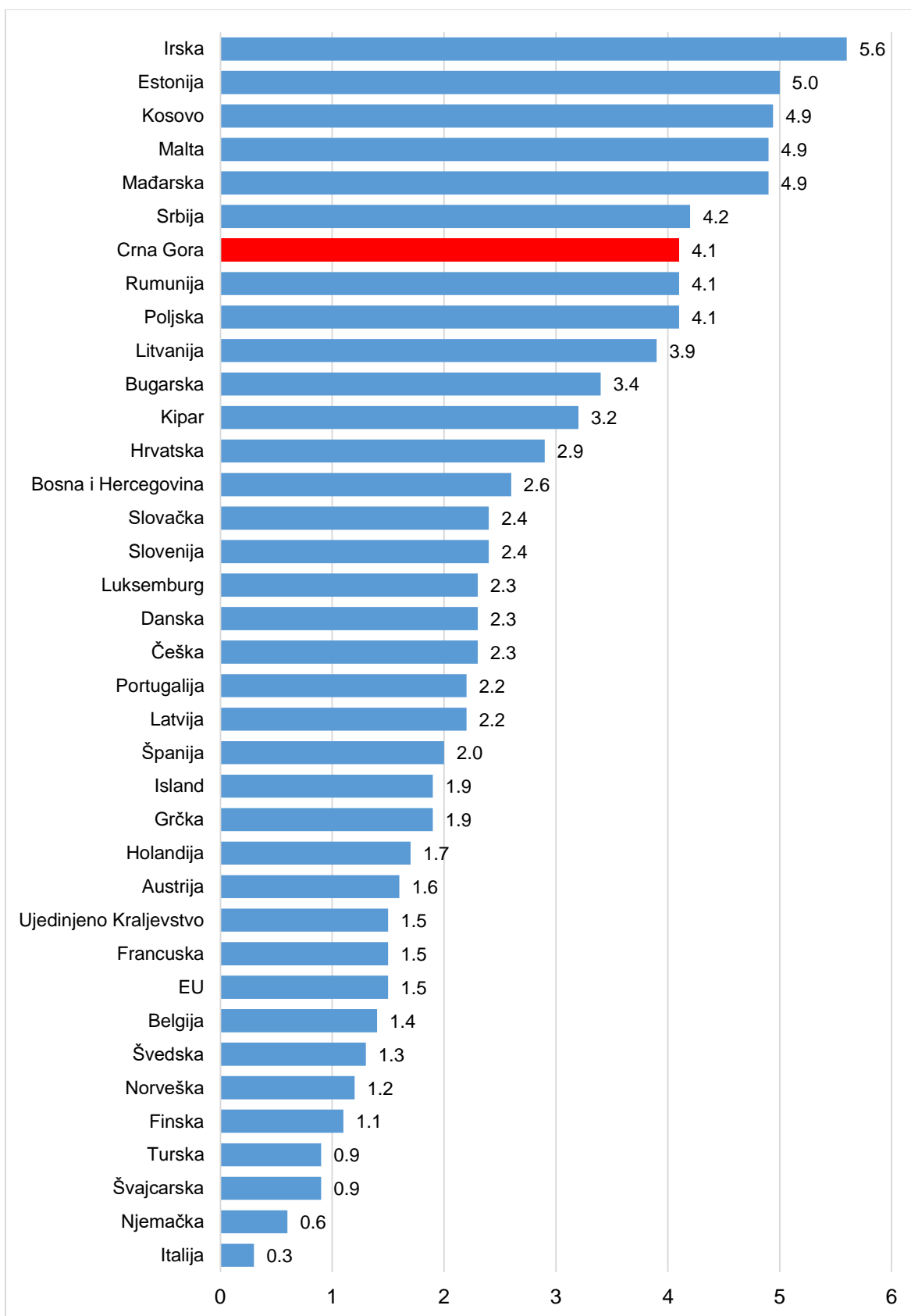
Tabela 6: Struktura BDP-a po kategorijama potrošnje u tekućim cijenama, 2018. - 2019. godina

Kategorija potrošnje		Vrijednost (hilj. EUR)		Struktura BDP-a (%)	
		2018	2019	2018	2019
1 = (1.1+1.2)	Finalna potrošnja	4 287 489	4 414 728	91,9	89,2
1.1	Lična potrošnja domaćinstava	3 424 602	3 533 604	73,4	71,4
1.2 = (a+b)	Potrošnja države	862 887	881 124	18,5	17,8
a)	<i>individualna</i>	410 496	410 405	8,8	8,3
b)	<i>kolektivna</i>	452 391	470 719	9,7	9,5
2	Bruto investicije u osnovna sredstva	1 363 930	1 351 813	29,2	27,3
3	Promjene zaliha	124 301	229 470	2,7	4,6
4 = (4.1-4.2)	Saldo izvoza i uvoza roba i usluga	-1 112 590	-1 045 294	-23,9	-21,1
4.1 = (a+b)	Izvoz roba i usluga	1 999 317	2 163 413	42,9	43,7
a)	<i>izvoz roba</i>	436 060	465 591	9,4	9,4
b)	<i>izvoz usluga</i>	1 563 258	1 697 822	33,5	34,3
4.2 = (a+b)	Uvoz roba i usluga	3 111 907	3 208 708	66,7	64,8
a)	<i>uvoz roba</i>	2 485 232	2 531 106	53,3	51,1
b)	<i>uvoz usluga</i>	626 675	677 602	13,4	13,7
5 = (1+2+3+4)	BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)	4 663 130	4 950 717	100,0	100,0

Tabela 7: Struktura BDP-a po kategorijama potrošnje u stalnim cijenama, 2018 - 2019. godina

Kategorije potrošnje		Vrijednost (hilj. EUR)		Struktura BDP-a (%)	
		2018	2019	2018	2019
1 = (1.1+1.2)	Finalna potrošnja	4 205 180	4 400 923	93,1	90,7
1.1	Lična potrošnja domaćinstava	3 363 138	3 529 480	74,4	72,7
1.2 = (a+b)	Potrošnja države	842 042	871 443	18,6	18,0
a)	<i>individualna</i>	396 626	411 667	8,8	8,5
b)	<i>kolektivna</i>	445 416	459 775	9,9	9,5
2	Bruto investicije u osnovna sredstva	1 327 030	1 340 622	29,4	27,6
3	Promjene zaliha	127 545	190 358	2,8	3,9
4 = (4.1-4.2)	Saldo izvoza i uvoza roba i usluga	- 1 142 360	-1 079 312	-25,3	-22,2
4.1 = (a+b)	Izvoz roba i usluga	1 886 693	2 108 099	41,8	43,4
a)	<i>izvoz roba</i>	429 789	466 340	9,5	9,6
b)	<i>izvoz usluga</i>	1 456 904	1 641 759	32,3	33,8
4.2 = (a+b)	Uvoz roba i usluga	3 029 053	3 187 410	67,1	65,7
a)	<i>uvoz roba</i>	2 414 412	2 512 816	53,4	51,8
b)	<i>uvoz usluga</i>	614 641	674 594	13,6	13,9
5 = (1+2+3+4)	BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (stalne cijene)	4 517 394	4 852 591	100,0	100,0

Grafik 1. Međunarodni pregled stopa realnog rasta BDP-a, 2019. godina

Podaci o stopama realnog rasta BDP-a koje objavljuje EUROSTAT nalaze se na internet adresi:
<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/printTable.do?tab=table&plugin=1&language=en&pcode=tec00115&printPreview=true#>

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Metodološki koncept, definicije i klasifikacije

Korišćena metodologija je u skladu sa Sistemom nacionalnih računa (SNA 2008) i Evropskim sistemom nacionalnih računa (ESA 2010).

ESA 2010 definiše koncepte, definicije i računovodstvena pravila koja se primjenjuju za obračun podataka nacionalnih računa u cilju postizanja međunarodne uporedivosti. ESA 2010 predstavlja skup međusobno povezanih i konzistentnih tabela, računa, klasifikacija i bilansa koji predstavljaju statističko-dokumentacionu osnovu za praćenje privrednih aktivnosti.

Bruto domaći proizvod (BDP) mjeri ukupnu vrijednost dobara i pruženih usluga koje su proizvele rezidentne institucionalne jedinice.

Klasifikacija ekonomskih jedinica po djelatnostima u skladu je sa Klasifikacijom djelatnosti KD 2010, koja je usklađena sa Klasifikacijom ekonomskih djelatnosti Evropske zajednice (NACE Rev.2).

Metodologija obračuna

Uprava za statistiku sprovodi obračun BDP-a po proizvodnoj i potrošnoj metodi i obračuni su međusobno nezavisni.

Obračun BDP-a uključuje sve djelatnosti unutar granica proizvodnje definisane metodologijama SNA 2008 i ESA 2010 i obuhvata cjelokupnu teritoriju Crne Gore.

Procjena neobuhvaćene ekonomije djelimično je uključena u obračun BDP-a.

Proizvodna metoda

Osnovne kategorije obračuna BDP-a po proizvodnoj metodi su:

Bruto vrijednost proizvodnje se definiše kao tržišna vrijednost svih proizvedenih roba i usluga. Obračunata je po djelatnostima u približnim osnovnim cijenama, jer su sve subvencije tretirane kao subvencije na proizvode i uzete u obračun na nivou nacionalne ekonomije.

Intermedijalna potrošnja po nabavnim cijenama je vrijednost proizvoda i usluga koji se transformišu, koriste ili troše u procesu proizvodnje.

Bruto dodata vrijednost predstavlja razliku između bruto vrijednosti proizvodnje i intermedijalne potrošnje.

Bruto domaći proizvod u tržišnim cijenama iskazuje vrijednost svih proizvedenih dobara i usluga rezidentnih jedinica, tj. zbir bruto dodatih vrijednosti po djelatnostima i poreza na proizvode umanjene za subvencije na proizvode.

U obračun intermedijalne potrošnje po djelatnostima uključene su usluge finansijskog posredovanja indirektno mjerene (FISIM) čime je obračun BDP-a usklađen sa Evropskim standardima.

Tekuće cijene

Obračun bruto dodate vrijednosti u tekućim cijenama najvećim dijelom zasniva se na podacima Finansijskih iskaza (Bilans uspjeha i Statistički aneks) za privredna društva i druga pravna lica i podacima redovnih statističkih istraživanja.

Kvalitet podataka Finansijskih iskaza je poboljšana dodatnim procjenama uz korišćenje podataka iz statistike poljoprivrede, industrije, građevinarstva, trgovine na veliko i malo, turizma, saobraćaja i ostalih statistika. Takođe, korišćeni su i administrativni podaci Centralne banke Crne Gore, Poreske uprave, Uprave carina i Ministarstva finansija.

Korišćeni podaci prilagođeni su metodološkim zahtjevima ESA 2010, a u pojedinim slučajevima su izvršene procjene na osnovu raspoloživih podataka.

Stalne cijene

Obračun BDP-a po proizvodnoj metodi urađen je i u stalnim cijenama. Za sektor Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo obračun u stalnim cijenama je izvršen primjenom metode dvostruke deflacije, a za ostale sektore primijenjen je metod jednostruke ekstrapolacije.

Potrošna metoda

Tekuće cijene

Obračun BDP-a po potrošnoj metodi u tekućim cijenama zasniva se na podacima iz redovnih istraživanja Uprave za statistiku, Ministarstva finansija, Centralne banke Crne Gore, Uprave carina i Poreske uprave.

Za obračun lične potrošnje domaćinstava korišćeni su podaci iz redovnih istraživanja Uprave za statistiku, kao i iz različitih administrativnih i ostalih raspoloživih izvora. Korišćena je COICOP klasifikacija na četvrtom nivou. Za obračun lične potrošnje domaćinstava primijenjen je metod Robnih tokova (Commodity flow approach) koji predstavlja balans svih tokova roba i usluga proizvedenih i uvezenih na jednoj strani i korišćenih i izvezenih na drugoj strani.

Podaci o izdacima države izračunati su na osnovu podataka Ministarstva finansija i Završnog računa budžeta Crne Gore. Individualna potrošnja države obuhvata rashode za obrazovanje, zdravstvo, socijalnu zaštitu, sport, kulturu i rekreaciju. Ostali rashodi države predstavljaju kolektivnu potrošnju (opšte javne službe, vojna i civilna odbrana sa ministarstvom, stambeno-komunalni poslovi i sl.).

Bruto investicije u osnovna sredstva obračunate su na osnovu metode Robnih tokova (Commodity flow approach), korišćenjem podataka iz redovnih statističkih istraživanja i finansijskih iskaza privrednih društava.

Podaci o izvozu i uvozu roba i usluga zasnivaju se na podacima Bilansa plaćanja Centralne banke Crne Gore.

Stalne cijene

Obračun BDP-a po potrošnoj metodi urađen je i u stalnim cijenama. Na osnovu raspoloživih podataka obračun je izvršen u stalnim cijenama primjenom metode ekstrapolacije za potrošnu kategoriju Potrošnja države, a za sve ostale potrošne kategorije obračun u stalnim cijenama je izvršen primjenom metode deflacije.

Detaljna serija podataka prema ESA 2010 u tekućim i stalnim cijenama nalazi se na web stranici Uprave za statistiku www.monstat.org

Izdaje Uprava za statistiku (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br. 2, telefon (+382) 20 230-811, faks (+382) 20 230-814

Saopštenje pripremio:

Odsjek makro-ekonomskih statistika i nacionalnih računa

contact@monstat.org
